TAHTA

5. Sınıf | Sosyal Bilgiler

DERS ÖZETİ · HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

# Kaynakların Verimli Kullanımı

Kaynakların verimli kullanımı, doğal kaynakları **ihtiyaç kadar ve israf etmeden** kullanmaktır. Böylece doğa korunur, kaynaklar gelecek nesillere de yeter.

## 1 Doğal Kaynak

- Doğadan elde ettiğimiz varlıklardır.
- Su, toprak, orman, maden, güneş, rüzgâr.
- İnsan yapmaz, doğa sunar.

## 2 Kaynak Türleri

- Yenilenebilir: güneş, rüzgâr, su.
- Yenilenemez: kömür, petrol, doğal gaz, madenler.
- Yenilenebilir kaynak da kirlenebilir.

## 3 İsrafın Sonuçları

- Kıtlık ve kesintiler.
- Çöp, atık su ve duman artar.
- Canlılar yaşam alanını kaybeder.
- Gelecek nesillere kaynak kalmaz.

## 4 Bilinçli Kullanımın Faydaları

- Hava, su ve toprak temiz kalır.
- Aile faturaları düşer.
- Kaynaklar herkese ve geleceğe yeter.

## 5 Azalt, Yeniden Kullan, Geri Dönüştür

- Azalt: bez çantayla alışveriş.
- Yeniden kullan: kavanozu kalemlik yap.
- Geri dönüştür: atığı ayrı kutuya at.
- Önce azaltmak en iyisidir.

## Doğal Kaynak Türleri

| Kaynak | Örnek | Yenilenebilir mi? |
|---|---|---|
| **Su** | Akarsu, göl, yağmur | Evet, ama kirlenebilir |
| **Orman** | Ağaç, kereste | Evet, yavaş büyür |
| **Güneş ve rüzgâr** | Panel, türbin | Evet |
| **Kömür, petrol, doğal gaz** | Isınma, yakıt | Hayır |
| **Madenler** | Demir, bakır, bor | Hayır |

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

# Kaynakların Verimli Kullanımı: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1

**Bahçeyi yağmur suyuyla sulamak verimli kullanım mıdır?**

1. Şebeke suyu yerine yağmur suyu kullanılıyor.
2. İçme suyu boşa harcanmıyor.

**Cevap: Evet, aynı ihtiyaç daha az kaynakla karşılanır.**

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2

**Elif pencereyi 5 dakika açıyor, Mert gün boyu açık bırakıyor. Hangisi tasarruf eder?**

1. Elif kısa havalandırır, ısı az kaçar.
2. Mert'in odasında kalorifer boşa yanar.

**Cevap: Elif tasarruf eder, Mert enerjiyi israf eder.**

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3

**Kesilen ağaçların yerine yenisi dikilmezse ne olur?**

1. Doğa: hayvanlar yuvasız kalır, toprak taşınır.
2. İnsan: hava kirlenir, odun azalır.

**Cevap: Hem doğa hem insanlar zarar görür.**

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4

**Güneş, petrol, rüzgâr ve kömürü türüne göre ayır.**

1. Kendini yenileyenler: güneş, rüzgâr.
2. Bitince yerine gelmeyenler: petrol, kömür.

**Cevap: Yenilenebilir: güneş, rüzgâr. Yenilenemez: petrol, kömür.**

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5

**Boş kavanozu kalemlik yapmak hangi adıma örnektir?**

1. Eşya atılmıyor.
2. Başka bir işte kullanılıyor.

**Cevap: Yeniden kullanma.**

TAHTA

5. Sınıf · Sosyal Bilgiler

MİNİ TEST

# Kaynakların Verimli Kullanımı: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad: Tarih: Doğru / Yanlış:

**1.** **Aşağıdakilerden hangisi doğal kaynak değildir?**

**A)** Plastik oyuncak **B)** Orman
**C)** Akarsu **D)** Rüzgâr

**2.** **Hangisi yenilenemez bir kaynaktır?**

**A)** Güneş **B)** Kömür
**C)** Rüzgâr **D)** Yağmur suyu

**3.** **Güneş paneli hangi kaynaktan elektrik üretir?**

**A)** Petrol **B)** Doğal gaz
**C)** Güneş **D)** Kömür

**4.** **Hangisi israf örneğidir?**

**A)** Kâğıdın iki yüzünü kullanmak
**B)** Bez çantayla alışveriş
**C)** Işığı söndürmek
**D)** Boş odada televizyonu açık bırakmak

**5.** **Hangisi tasarruf örneğidir?**

**A)** Diş fırçalarken musluğu kapatmak
**B)** Tabağı fazla doldurmak
**C)** Şarj aletini prizde unutmak
**D)** Pencereyi gün boyu açık tutmak

**6.** **Çamaşır makinesini yarım dolu çalıştırmak için ne söylenebilir?**

**A)** Tasarruftur **B)** Su ve enerji israfıdır
**C)** Geri dönüşümdür **D)** Yeniden kullanmadır

**7.** **Ormanların azalması insanları nasıl etkiler?**

**A)** Hava daha temiz olur
**B)** Odun çoğalır
**C)** Hava kirlenir, toprak kaybı artar
**D)** Hiç etkilemez

**8.** **Kaynakları verimli kullanmanın doğaya etkisi hangisidir?**

**A)** Kirlilik artar **B)** Canlılar yuvasız kalır
**C)** Kaynaklar hızla tükenir **D)** Doğa kendini toparlar

**9.** **Doğal kaynak yalnız madenlerdir. Bu düşünce için hangisi doğrudur?**

**A)** Doğrudur
**B)** Yanlıştır; su, orman ve enerji de doğal kaynaktır
**C)** Yalnız petrol için doğrudur
**D)** Yalnız şehirlerde doğrudur

**10.** **Yenilenebilir kaynak asla tükenmez, dikkat gerekmez. Bu düşünce neden yanlıştır?**

**A)** Güneş yakında biter
**B)** Rüzgâr hiç esmez
**C)** Su gibi kaynaklar kirlenip kullanılamaz hâle gelebilir
**D)** Yenilenebilir kaynak yoktur

## Cevap anahtarı

**1. A** · Plastik oyuncak insan yapımıdır, doğal kaynak değildir.
**2. B** · Kömür biterse yerine yenisi çok uzun sürede ya da hiç oluşmaz.
**3. C** · Güneş panelleri güneş ışığını elektriğe dönüştürür.
**4. D** · Kimse izlemezken çalışan televizyon boşa elektrik harcar.
**5. A** · Musluğu kapatmak boşa akan suyu önler.
**6. B** · Aynı su ve enerjiyle daha az çamaşır yıkanır.
**7. C** · Ağaçlar havayı temizler ve toprağı tutar.
**8. D** · Az tüketim doğaya yenilenme zamanı tanır.
**9. B** · Doğal kaynaklar madenlerden çok daha fazlasıdır.
**10. C** · Kirlenen su, miktarı yetse de kullanılamaz.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:
**tahtaapp.com/blog/dersler/5-sinif-sosyal-bilgiler-kaynaklarin-verimli-kullanimi-konu-anlatimi**